

خویندنه وه ههنگاوی یهکهمه بو سه رکه وتن

زنجیره ی بهره و سه رکه وتن

1

خویندنه وه ههنگاوی یهکهمه بو سه رکه وتن

ناماده کردنی

پاریزه/ صالح سعید

2011

salihSORANY@yahoo.com

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

ناوی پهراو: خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن.

نووسینی: پارێزهر: صالح سعید

تایپ: سهردار حسن محمود

هه له چنی: حسن عابد

نۆبه تی چاپ: یه که م

تیراژ: 1000

سائی چاپ: 2011

پیشکەش :

➤ به دایک و باوکی خوشه ویستم .

➤ به هاوسه ری نازیزم .

➤ به کور و کچه له دلا شیرینه کانم .

➤ به برا و خوشکه کانم .

➤ به لاوانی خوشه ویستی گه له کهم .

➤ فیڕخووانی نازیز .

➤ به هه موو په رووشانی زانست و زانیاری و

پیکه وتن و گه شه پیدان .

به‌ناوی خوای به‌خشنده و میهره‌بان

پیشه‌کی

هه‌روه‌ک له‌دیڤر زه‌مانه‌وه و تراوه ، مرؤف دوژمنی نه‌وه‌یه که‌نایزانی (الانسان عدو لما یجهل) ، زانین و ناسین یه‌که‌م هه‌نگاوه بۆ دروستکردنی په‌یوه‌ندیه‌کی به‌هیز له‌بواری کۆمه‌لایه‌تیشدا ، به‌بواری خیزانیسه‌وه ، بۆ نه‌وه‌ی مرؤف نادیاره‌کان بناسی پیویسته بخوینیته‌وه ، نه‌گه‌ر که‌سیک به‌بی زانست و زانیاری قسه‌ نه‌شتیک و بابه‌تیک بکات نه‌وه کورد گوته‌نی تفه‌نگ به‌تاریکیه‌وه ده‌نیت ، تفه‌نگ نان به‌تاریکیه‌وه کاره‌ساتی زۆر گه‌وره‌و خراپ دروست ده‌کات ، جابۆ نه‌وه‌ی کاریک نه‌که‌ین په‌شیمانی له‌دوابیت ، یان بۆ نه‌وه‌ی کاره‌ساتی دل ته‌زین نه‌خوئینین ، پیویسته گرنگی به‌خویندنه‌وه بده‌ین ، و کاتی تاییه‌تی بۆ ته‌رخان بکه‌ین ، و فییری باشترین و دروست ترین شیوازی خویندنه‌وه بین ، نووسینی ئەم نامیلکه‌یه‌ش هه‌ر بۆ نه‌وه مه‌به‌سته‌یه ، که‌ تیایدا تیشک ده‌خه‌ینه‌ سه‌ر:

1/ گرنگی خویندنه‌وه ، به‌تاییه‌تی له‌روانگه‌ی قورنان و فه‌رموده شیرینه‌کانی پیغه‌مبه‌ر (د.خ).

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

2/ به اوردیک له نیوان خویندنه وه لای خوینه رانی عه رب و موسوئمانان و خوینه رانی نه مریکی و نه وروپی .

3/ خویندن و خویندنه وه له دیدی زانایان و پسیوران .

4/ کاریگه ری خویندنه وه له سه ر (نجا ح) و سه رکه وتنی مروقت له ژیاندا .

5/ له به شیک تریا باس له سو ده کانی خویندنه وه ده که یین .

6/ دوا جار نه و هوکارانه ده ستنیشان ده که یین که خویندنه وه له لامان خو شه ویست ده کات .

7/ شوینه واری خویندنه وه له سه ر هه ندیک که سایه تی .

8/ له کو تایدا لیستی چه ند کتیبیک ده خه یینه به ر دیدی خوینه ران بو خویندنه وه و سو د و هرگرتن و گه شه پیدانی خود .

نووسه ر

پاریزه ر : صالح سعید مصطفی

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

گرنگی خویندنه وه له روانگهی قورئان وفه رمووده

شیرینه کاندای

ئه گهر سه رنجیکی وردی قورئانی پیروز بدهین ، دهبینین زور به گرنگیه وه باس له خویندنه وه دهکات ، ته نانه ت یه که مه ئایه تی به فه رمان کردن به خویندنه وه دهست پیده کات اقرأ باسم ربك الذي خلق ﴿1﴾ خلق الإنسان من علق ﴿2﴾ اقرأ وربك الأكرم ﴿3﴾ الذي علم بالقلم ﴿4﴾ علم الإنسان ما لم يعلم ﴿5﴾ لیبره دا هه ئویسته یه که پیویسته ، به که سیکی نه خوینده واری وه کو (محمدی کوری عبدالله) (سلاوی خوی له سه ر) که دوا ی نه وه ی ده بیته پیغه مبه رو فه خری کائنات ، ده فه رمویت : بخوینه نه وه ناماژیه کی وردی تیا یه ، نه ویش نه وه یه که رابه رایه تی خه ئک و بی شه وایه تی بی خویندنه وه ناکری ، و خویندنه وه ده رمانی هه موو ده ردی که .

له قورئانی پیروزدا (17) جار وشه ی (اقرأ ، فاقراء ..) هاتوو ، که ناماژیه کی رۆشنه بو گرنگی خویندنه وه ، جگه له وه ی که (قورئان) ناوی خوی به خویه تی ، که سه رچاوه ی خویندنه (قرأ ، یقرأ ، اقرأ ، قرأنا) ، نه مه ش هه ر ناماژیه بو گرنگی خویندنه وه ، نه گه ر لیبره دا

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

راسته و خو فەرمان بکات به خویندن نهوا له چه ندين نایه تی تردا ، ناراسته و خو وبه شیوازیکی تر ، فەرمان دهکات به خویندن و خویندنه وه ، بهوشه ی (سیروا، فسیروا، أفلم یسیروا، أولم یسیروا) کاتیک خوی گه و ره له قورئاندا ده فەرمویت (قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿11﴾ الانعام/11

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿109﴾ يوسف/109

له م نایه تانه دا خوی گه و ره فەرمانمان پیده کات که ژیان و میژووی میلیله تانی پیشوو بخوینینه وه ، تاکو په ندو ناموژگاری له هه له کانیان وه ربگرین ، و دو چاری هه مان هه ئه ی نه وان نه بینه وه ، و سوود له هه موو نه زموونه باشه کانیان وه ربگرین چونکه (سیروا) ناماژیه به گه ران و پشکنینی سه رزه وی ، تاکو شوینه واری نه و نه ته وان به بینینه وه ، ناشکرایه شوینه واری نه وان ته نه ا له دو توئی لا په ره کاندایه ، و له و میانده وه ده توانین میژووی نه و نه ته وان به خوینینه وه ، نه ک راسته و خو له سه رزه وی ، چونکه دوی ناسینی نه ته وه که و شوینی

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

نیشته جیوونی ، له میانهی خویندنه وه مان بوئی ده توانین نه گهر شوینه وار یکیشیان هه بیته به دوادا چوونی بو بکهین ، دواجار پیویسته شوینه وار ناسان و میژوو نوسان قسهی له سه ر بکهن و بابتهی له سه ر بنوسن ، نه وهش پیویستی به خویندنه وه یه .

قورنای پیرۆز دژی جههل و نه زانینه ، داوای زانست و زانیاری دهکات ، هه ربویه چه ندین جار وشهی (علم) واته زانست له قورنای پیرۆزدا به چه ندین ده برپینی جوړاو جوړ هاتوو ، له زۆریه شوینه کاندای خوای گه وره فه رمان دهکات به فیربوون و زانین ، نه وهش ته نها به خویندن و خویندنه وه ده بیته ، وه له بهر نه وه یه سویند به پینوس و دیره کان ده خوات (ن ، والقلم وما یسطرون) ، که ئاماژه یه به پینوس و نه وهی دهینوسیته . نه وهش هیما یه بو گرنگی خویندنه وه .

پیغه مبهری نازیز (د . خ) له فه رمووده یه کدای وه رگرتنی زانست و زانیاری به نه رکی سه رشانی هه موو موسو ئمانیکی پیاو وژن داده نیته (طلب العلم فریضة علی کل مسلم و مسلمة) وه فه رمان دهکات که له سه ر بیه که وه هه تا ناو گوړ داوای زانست بکهین (اطلبوا العلم من المهد الی اللحد) ، هه روه ها هانمان دهکات که گرنگی زۆر به خویندنه وهی قورنای و ده ورکردنه وهی بدهین ، وه باس له وه دهکات که خویندنه وهی

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

یهك پیت له قورن ان خیره که ی یهك به دهیه ، دهفه رمویت : (اقر او
القرآن فان لکم بكل حرف عشر حسنات ، ولا اقول الم حرف ، ولكن
الف حرف ، ولام حرف ، ومیم حرف .واته : قورن ان بخویننه وه چونکه
به هه موو پیتیک 10 چاکه تان بو ده نوسریت ، به لام من نالییم (الم)
پیتیکه به لکو (ا) پیتیکه ، (ل) پیتیکه ، و (م) پیتیکه که واته به
خویندنه وه ی یهك پیت له قورن ان (10) چاکه ده ست ده خهیت ، ههروهک
سهرداری مرو فایه تی فه رمووی ، وه نهو زاته کاتی تاییه تی ته رخان
کردبوو بو ده ورکردنه وه ی قورن ان ته نانه ت نهو کوپوونه وانه ی
قورن انی تیا بخوینریت و ته فسیر بکریت و نایه ته کانی تیا دا شی
بکریته وه ، مایه ی هاتنه خواره وه ی ره حمه ت و سوزی خواجه ، و
فریشته کان داده به زنه نهو کوپه وه ، خوی گه وره ستایشیان ده کات لای
فریشته کان ، وه به باخچه کانی به هه شت ناویان ده بات . که ده فه رمویت
: (وما اجتمع قوم فی بیت من بیوت الله یتلون کتاب الله یتدارسونه
فیما بینهم ، الا نزلت علیهم الملائکة ، وغشیتهم الرحمة ، و ذکرهم الله
فی من عنده) .

خویندنهوه ههنگاوی یهکهمه بو سه رکهوتن

بهراوردیك له نیوان خویندنهوه لای عه ره ب و
موسوئمانان و گه لانی تری نه مریکی و نه وروپی

(راپورتی پهره پیدانی مرویی سالی 2003)

نهوهی جیی داخه نهوهیه که نهو نوممه تهی ناسراوه به نوممه تهی
(اقرأ) له ریزی دواوهی گه لانه له خویندنهوه دا ، به شیوهیه که
مایه ی سه رسامی و تیپرامان و هه ئویسته له سه ر کردنه ، له کاتی کدا
پیوهری پیشکهوتن و گه شه سندننی کومه لایه تی و نابوووری و سیاسی و
مرویی بریتیه له خویندنهوه ، به لام نه م نوممه تهی نیمه زوربه ی
کاته کانی به شتی بی سووده وه به سه ر ده بات ، کاتی ک به سه ر
شه قامه کانی شاردا تیپه ر ده بیت سه دان گه نج و لاو به ئکو که سانی
به ته مه نیش ده بیینی به تال و بی کار وه ستاوه ، چه ندین کاتر مییری
ته مه نی به زایه ده روات بی نه وه ی زیاده یه که بخاته سه ر ژیان ، له
کاتی کدا زانیان ده ئین : نه گه ر تو شتی ک بو ژیان زیاد نه که ییت ، نهوا
خوت زیاد ی له ژیاندا . !!!

خویندنهوه ههنگاوی یهکهمه بو سه رکه وتن

له کاتیگدا ولاتانی نه وروپا به ئیسرائیلیشهوه بودجهی تاییه تیان بو لیکۆئینهوهی زانستی تهرخان کردووه ، به لام له ولاتانی عهره بی و ئیسلامی ریشه یهکی زور کهم که شهرم ده کریت باسی بکری بو لیکۆئینهوهی زانستی تهرخان کراوه ، وهکو نهوهی ئیمه نهوهنده پیشکوهتوو بین پیوستیمان پی نه بیت ، بو نموونه : ئیسرائیل بری 2.4% ی داها تی نه ته وهی بو لیکۆئینهوهی زانستی خه رج ده کات له کاتیگدا زورتین خه رجی بو لیکۆئینهوهی زانستی له ولاتانی عهره بی له 0.6% تینا په ریت ، به ئکو زوربه ی ولاتانی عهره بی ئامارو ژماره بو لیکۆئینهوهی زانستی دهرناکه ویت (ئیمارات : 0.6% ، کوهیت : 0.2% ، ئوردون : 0.3% ، تونس : 0.3% ، سوریا : 0.2% ، میصر : 0.2% .

له هه مان راپورتدا هاتوو که نو گه ورتین ده وئه تی عهره بی (370) براءه اختراع) ی له ولاته یه کگرتوو هکانی ئه مریکا تۆمار کردوو ، به لام له هه مان کاتدا کۆریای باشوور به ته نها خۆی (16328) براءه اختراع ی له ئه مریکا تۆمار کردوو ، کۆریای باشوور 3% ی داها ت و بودجه ی خۆی بو لیکۆئینهوهی زانستی ته رخان کردوو .

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

رۆژنامه‌ی (الرأی) ی نوردونی بلاوی کردۆته وه که رێژه‌ی خویندنه وه‌ی سالانه‌ی خویننه‌ریکی عه‌ره‌بی چاره‌که لا په‌ره‌یه‌که !!!!!!!

نه کاتی‌کدا خویندنه وه‌ی سالانه‌ی هاوالاتیه‌کی نه‌میریکی بریتیه نه 11 کتیب ، وه هاوالاتیه‌کی به‌ریتانی بریتیه نه 7 کتیب سالانه .

لیکۆله‌ریک ده‌لیت : نه گه‌وره‌ترین و راقیت‌ترین پایته‌ختی عه‌ره‌بی نیشته جیم ، وه نه باشت‌ترین گه‌ره‌که‌کانی نه و پایته‌خته ده‌ژیم ، به‌لام زۆر به داخه‌وه نه ماوه‌ی چوار سالدی بینیم چوار کتیب‌خانه داخرا !!

به‌لام من ناتوانم ژماره‌ی نه و چیشته‌خانه و قه‌وه‌خانه و چایخانه و دوکان و پیشانگای جلو به‌رگ و که‌ره‌سه‌ی دروستکردنی خانووبه‌رانه بژمیرم که نه و ماوه‌یه‌دا کراوه‌نه‌ته‌وه .

هه‌روه‌ها لیکۆله‌ریکی تر هی‌مای بو نه‌وه‌کرد که نه (کۆتا کۆنگره‌ی یه‌کیته‌ی بلاوکه‌ره‌وه‌کانی عه‌ره‌ب) دا که گری‌درا ، نامه‌زه به‌وه کراوه که به‌شیوه‌ی رێژه‌یه‌کی مامناوه‌ندی باس نه رێژه‌ی خویندنه وه کراوه نه جیهاندا : خویننه‌ری نه‌وورپی سالانه 35 کتیب و ئیسرایلی سالانه 40 کتیب و گه‌نجیکی هیندی هه‌فتانه 10 کاتژمیر ده‌خوینیته‌وه ، به‌لام هاوالاتی عه‌ره‌بی هه‌ر 3200 هاوالاتی عه‌ره‌بی نه سائیکدا یه‌ک

خویندنه وه ههنگاوی یه کهمه بو سه رکه وتن

کتیب ده خویننه وه ، به راستی نه مه شتیکی شهرم نامیزه و جیی
نیگه رانیه .(!!!)

من لیڤه دا خویننه ری به ریڤ خوی ده کهمه چه کهم و حوکه بدات ، نیتر
چون نیمه پپش ده کهوین ؟ که ریڤه ی خویندنه وه مان به و شیوه شهرم
نامیزه یه نه راپورت و لیڤه کۆلینه وه کاندای ، بیگومان ده بی ماست و
په نیریش نه دانمارک و به رازیل و هۆله ندا و ولاتی تر هاورده
بکهین ، لیڤه وه پیویسته ههست به به رپر سیاریتی بکهین و بزانی
هه نه هه مه تیه که به سه ر نه م نوممه ته دا دیت هه رییه که نه نیمه پشکی
خومان به رده که ویت به پیی بوون و قه باره ی خومان ، سه روه رمان
پیغه مبه ری خوا ده فه رمویت : (کلکه راع وکلکه مسوول عن رعیته) .
واته : هه مووتان شوان و چاودیڤرن ، وه هه مووتان به رپر سیارن نه
شوانکاریه که تان .

هه ر نه وه کاره سات نیه به لکو نه رووی کۆمه لایه تیه وه رۆژانه نه
دادگاکانی هه ریڤدا ده یان خیزان لیڤه هه لده وه شیټ ، نه وهش به هوی
نه زانین و تی نه گه یشتنه وه یه ، چونکه نه گه ر راپرسیه که بکهین
ده بیڤن ریڤه ی جیابوونه وه نه نیوان نه و ژن و میڤدانه دایه که ناستی
رۆشن بیریان نزمه یه کیکیان یان هه ر دوو کیان . ریڤه ی جیابوونه وه نه

خویندنهوه ههنگاوی یهکهمه بو سه رکه وتن

نیوان کهسه هوشیار و رۆشنبیرهکاندا زۆر که متره ، مهگهر حالته ته که هیج بواریکی ژیا نی تیا نه مابیت. ژیا ن زۆر نه سته م بی ت .

له کاتی هاتنه سه رکاری (باراک ئوباما) و بوونی به سه رۆکی نه مریکا وتی : گرن گترین پروژهم بریتیه له وهی که ناستی خویندنه وه لای ها ولاتی نه مریکی به رز بکه مه وه .

بیگومان شتیکی زۆر جوانه چونکه نه وه ده زانیت که مایه ی پیشکه وتنی ولات بریتیه نه خویندنه وه و به رزکردنه وهی ناستی زانستی و رۆشنبیری .

نه وه شمان له بیر نه چیت که شه رهکانی ناوخۆ هه مووی به و لاوانه نه نجام درا که ناستی خویندنیان نزم بوو .

که وات با له خو بکه وین بو نه وهی خۆمان و گه له که مان به ره و پیشتر به رین ، و ناسوودهیی دنیا و قیامهت بو هه موان ده سته به ر بکه ی ن .
مروقه هوشیار و رۆشنبیرهکان وه کو مۆم وان ، به لکو چران و ری رۆشن ده که نه وه بو که سانی تر ،

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

خویندن و خویندنه وه له دیدی زانایان و پسپوران

ههروه کو پیشتر ناماژمان بیکرد که خویندنه وه پیشه ی که سه سه رکه وتوه کانه ، هۆکاریکه بو گه یشتن به نامانجه کان ، له بهرنه وه زانایان و پسپوران له بواری پهره پیدانی مرویی زور گرنگی به خویندنه وه ددهن ، جاک کانفیلد یه کیکه له پسپورانی پهره پیدانی مرویی له کتیبه که ییدا (مبادئ النجاح) داده ئیت : که خویندنه وه پیشه ی سه رکه وتوه کانه ، سه رکرده کان ده خویندنه وه .

دکتور (عبدالعزيز الاحمد) ده ئیت :

((سه ره کیتیرین کاریک که رۆشنبیرانی جیهان کۆکن له سه ری بریتیه له خویندنه وه به هه موو جوړه کانیه وه ، له گه ل جه خنکردنه وه له سه ر خویندنه وه ی به بهرنامه و ورد که هزر تیژ و روناکیبری ده کات ، له وهش گه و ره تر لای مسوئمانان ، خویندنه وه ی قورنای پیرۆزه و ، نه و زانستانه ی به ره و ناسینی خوای گه و ره و خوشویستنی خوای دنوфан و ترس و هیوایان (خوف ورجاء) ده بات ، به لام کتیبی ده ستی مروقه کان چاک و خراپی تیایه ، و پیویستی به هزریکی تیژ هه یه که له یه کیان جیابکاته وه ، وه راویژ به زانایان و پسپوران بکات)) .

خویندنهوه ههنگاوی یهکهمه بۆ سه رکه وتن

یهکیک نه زانایان دهئیت : ((یهکیک و گرنگترین هۆکاری سه رکه وتن و هه لکه وتنم ، نه وه یه فیر بووم چۆن ناو دل و جه رگی کتیب دهر بهینم)) ، به لام ئیمه به پیچه وانه وه پشتکردن و گوینه دان به خویندنه وه بۆته پیشه و خولیای زۆر به مان ، له کاتی کدا خویندنه وه رۆشنیرمان دهکات و ناستی زانستیمان بهرز دهکاته وه ، کهواته پیویسته ئاوری بۆ بدهینه وه ، وه با ئیتر بیزاربین له گرنگی دانی زیاد له پیویست به که مالیاته کان و پشت نه کهین له خویندنه وه که باشتره بۆمان .

له کتیبی (سیر اعلام النبلاء) دا هاتوه که عبد الرحمن کوری نه بی حاتم خاوه نی کتیبی گه وره ((الجرح والتعديل) وا به ناوبانگ بووه که زۆر په یوه ست بوه به باوکیه وه ، و زۆر سوودی ئی وه رگرتووه ، ده ئی : کاتی ک باوکم نانی ده خوارد من کتیبم به سه ردا ده خویندنه وه ، له رۆیشتن به ریگادا ، له کاتی چوونه سه ر ناو دا ، وه کاتی ک ده گه رایه وه بۆ مال بۆ داوا کردنی شتی ک ن له هه موو نه و کاتانه دا کتیبم به سه ردا ده خویندنه وه ..

شاعیریکی ئینگلیزی ده ئی : ده کری تۆ سه روه ت و سامانیکی زۆر گه وره ت هه بی ت که هیج سه روه تیکی تر هاوشانی نه بی ت ، چه ندین کۆگات ئی

خویندنهوه ههنگاوی یهکهمه بۆ سه رکهوتن

پر کردبیت ، به لام هه رگیز ناتوانی له من دهوئهمه ند تر بیت چونکه من دایکیکم هه بوو وا راهاتبوو هه همیشه کتیبی بۆ ده خویندنهوه .

کهواته چاندنی خوشه ویستی خویندنهوه له دهروون و ناخی مندا لدا نه رکی سه ر شانی نهو مائه یه لیوهی دیته دهروه بۆ ناو کومه لگه ، نه گهر تۆ ، بتوانیت و کار له سه ر نهو بکهیت خوشه ویستی خویندنهوه له ناخی مندا له کانتدا بچینیت ، نهوا سهروه تیکی زۆر گهوره له دوای خۆت بۆیان جیح ده هیلت ، که له هه موو کهس دهوئهمه ند تر بن .

نه گهر تییبینی بکهین پیغه مبهری خوا (درودی خوی له سه ر بیت) له دوای خوی تاکه سهروه تیگ جیی هیشت بریتی بوو له فهرمووده و ناکار و رهوشته جوانه کانی ، که زۆرینهی فهرمووده کان خوشه ویستی گه شه پیدان و ههزی خویندنهوه ، به تاییه تی قورنان خویندن له ناخی هاوه لاندنا ده چینیت .

پیویسته کهسانی تریش هانبدین له سه ر خویندنهوه ، به پیشکه شکردنی کتیبیک و پیدانی ناو نیشان و ناوه رۆکی کتیبه کان

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بۆ سه رکه وتن

، وه بهردهوام بوون له سه رکه خویندنه وه له بهر ده میاندا ئاماژه یه به هاندانیان له سه رکه خویندنه وه .

کاتیك زانای خواناس (ابن تیمیه) ره حمه تی خوی لیبیت ، پزیشك چوه لای ، بینی زۆر ماند و شه که ته ، پیی وت : پیویسته پشوو بدهیت ، به لام (ابن تیمیه) فه رموی: ((وانني اجد راحتی وعافیتی في القراءة)) واته : من هه سانه وه و پشوو و ته ندروستیم له خویندنه وه دا ده بینم .

پرسیار له هه که میك کرا بۆچی زۆر ده خوینیته وه؟ نه ویش له وه لامدا وتی : (چونکه یه که ژیان بۆ من بهس نیه ، و به شم ناکات) . لیره دا مه به ست له وه یه که خویندنه وه ژیانیکه تر به مروف ده به خشیت .

کتیب به چالاک بونت چالاک ده بییت و خوی ده کاته وه بۆت ، و نه بیزار بونت بیزاره .

نه ته وه یه که بخوینیته وه پیش ده که ویت و که شه ده کات ، خویندنه وه و پیش که وتن و سه رکه وتن هاوشانی یه کن . له پیشه وه ئاماژه مان کرد به ریژه ی خویندنه وه لای که لانی پیشکه وتووی نه مرو ، دهره نجامی خویندنه وه ی زۆره ، وه نه نجامی نه خویندنه وه ی میله ته ئیمه یه که له دوا وه یه ن .

کاریگه ری خویندنه وه له سه ر سه رکه وتنی مروؤ له

ژیاندا

ئه گه ر مروؤ نه خوینیته وه ورده ورده هزی کول ده بیته و ناتوانیته هاوته ریب له گه ل پيشکه وتنه کانی ژیان ههنگاو هه ئبیت ، لیروه وه به ره و دواوه ده گه پیته وه ، له ژیاندا شتیك نیه پیی بوتری وه ستان ، چونکه هه موو شته کان له جوئو پيشکه وتندان ، ته نانه ت خور گه شتیکی ده ست پیکردوو ه تا ده گاته ئه و شوینه ی بو ی دیاری کراوه ناوه ستی ، به ئکو به رده وام ده روات ، خوی بالآ ده ست له قورنانی پیروژدا و له سو ره ی مو باره کی یاسیندا ده فه رمویته (والشمس تجری لستقر لها ذلك تقدير العزيز العليم) ، خو ئه گه ر خور بوه ستیته ، ئه و ژیبیان ده وه ستیته ، به ئکو ئه گه ر هه ر دروستکراویک له و ئه رکه ی بو ی دیاریکراوه لابدات ، شیرازه ی ژیان ده شیویته ، ئه رکی سه رشان ی مروؤ فیش زوره یه کیکیان بریتییه له وه ی که هزر (عقل) ی پاریزگاری ئی بکات ، پاراستنی هزر به به رده وامی خویندنه وه ده بیته ، ئه گه ر سه یری ده ور به ری خو مان بکه ین ده بینین که خویندنه وه چه نده کاریگه ری هه یه له سه ر به ره و پيش بردنی که سه کان ، هه ر نیستا و

خویندنهوه ههنگاوی یه کهمه بو سه رکه وتن

کاتیك سهرقائی خویندنهوهی ئەم کتیبەهی ن چاویك به دەور و بەردا بگیڕه و بزانه چه‌ند که‌سی هاوڕیی خۆت به هۆی خویندنهوه پیش تۆ که‌وتوون ، سوننه‌تی خوايه که هەر که‌س پێویسته به‌ره‌می ره‌نجی خۆی بخوات ، ئە‌گەر وا نه‌بی‌ت ئە‌وا به‌ دزی هه‌ژمار ده‌کریت و سزای شه‌ری و یاسایی له‌سه‌ره ، کاتیك ده‌چیته‌ کۆری رۆشن‌بیران و پ‌سپۆران ، ئە‌و کاته ده‌بینیت که تۆ له‌ کوییت و خه‌ئکانی تر له‌ کویین ؟

جاك كانفیلد له‌ کتیبه‌که‌ ناوازه‌که‌یدا (بنه‌ماکانی سه‌رکه‌وتن) دا و له‌ بنه‌مای 36 دا ده‌ییت : (زیاتر فیڕ به‌ تاکوقازا نجی زیاتر بکه‌یت ، ئە‌و که‌سانه‌ی هه‌لی زیاتریان هه‌یه‌ بو ده‌ستخستنی زانیاری زیاتر جیاوازی زۆرگه‌وره‌یان هه‌یه‌ که‌ وایان لی ده‌کات سه‌رکه‌وتوو تر بن له‌و که‌سانه‌ی ئە‌و زانیاریانه‌یان لا نیه‌ ، له‌ گه‌ل ئە‌وه‌دا تۆ وا ده‌زانی که‌ ده‌ستخستنی مه‌عریفه‌و زانست پێویستی به‌ سالانیکی زۆره‌ بو ئە‌وه‌ی سه‌رکه‌وتوو بیت له‌ ژياندا ن به‌لام راستیه‌که‌ی ئە‌وه‌یه‌ هه‌ندیك هه‌ئسوکه‌وت و ئە‌ه‌نجامدانی کاریکه‌ بو نمونه‌ رۆژانه‌ یه‌ك کاتر می‌ر ته‌رخان بکه‌ بو خویندنه‌وه ، کاتی سه‌یرکردنی ته‌له‌فزیۆن که‌م بکه‌ره‌وه‌ بو فیڕبوون و ئاماده‌بوون له‌ هه‌ندیك کۆر و سیمینارو خونی رۆشن‌بیری و راهی‌نان ، که‌ ده‌گونجی به‌ شیچوه‌یه‌کی سه‌رسوره‌ینه‌رانه‌

خویندنهوه ههنگاوی یهکهمه بو سهرکهوتن

مهعریفه و زانستهکانت به رادهیهک زیاد بکات ، و ببیته کهسینک له بهرچاوان بیت و وات لی بکات سهرکهوتنی زور گهوره فهراههم بهینیت) .

هر له و کتیبهدا جاک ناماژ بهوه دهکات ، نهو کهسانه ی رۆژانه 6 کاتژمیر سهیری ته له فزیۆن دهکهن ، له ته مهنی 60 سائیدا 15 سائی ته مهنیان به زایه چوووه جگه له کاتهکانی خهوتن ، یاخود جگه له و کاتانه ی که به شتی ناگرنگهوه دهیگوزهرینیت ههر نهو ههشه وا دهکات که له دنیا دا خهسارهت مهنده و له قیامه تیشدا په نهجی په شیمانی دهگهزیت به لام کاتیکه هیچ دادی نادات ، نهوانه ی ده خویننهوه نرخ و به های کات دهزانن ، و ناچنه ریزی نهوانه ی خوا به زیانمه ند ناویان دهبات : (والعصر ، إن الإنسان لفي خسر) له بهر نهوه وریا بهو ئاگات له ساتهکانی ته مهن بیت چه نکه به خیرایی تیده په ریت .

خویندنه وه ههنگاوی یه کهمه بۆ سه رکه وتن

سوود و دهره نجامه گانی خویندنه وه

ئه گهر له که سیک بپرسیت هیوایه ت و خواستت چی یه له ژیا ئندا ؟
ده ئییت : گه شتی وشکانی ، یان یاری تۆپی پی ، یان کۆکردنه وه ی پول
، یان نامه گۆرینه وه له گه ل هاورنیان .

به لام ئه گهر یه کیك بلیت : هیوایه تم خواردنه ، یان بلیت هیوایه تم
خه وتنه ، پیده که نیت ، و سه رسام ده بییت ، چونکه نه وه خویه کی رۆژانه یه
نه ک هیوایه ت که ناکری ده ستبهرداری بییت ، ههروه ها هه رکه س بلی
خویندنه وه هیوایه تمه سه رسام ده بییت ، چونکه ناکری بکریته
هیوایه ت ، به لکو پیویسته بکریته خویه کی رۆژانه وه ک و خه و
خواردن ، چونکه خویندنه وه کولیره ی هزره برسیتی نا هیلیت و
حه وانه وه ی پیده به خشیت .

یه که م ئایه ت که دابه زی بۆ سه ر دئی پیغه مبه ر (د.خ) به لگه یه کی
رۆشنه له سه ر گرنگی خویندنه وه که به (اقرا) ده ست پیده کات .

ئه و هه موو گرنگیه ش له به ر ئه وه یه که خویندنه وه چه ندین سوود و
به ره م ده به خشیته خوینهر له وانه :

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

1. به خویندنه وه له چه قی زانست نزیك ده بیته وه : ناشکرایه که زانست سنوری نیه ، به لام نه وه به سه که له خائی نه زانی دوور ده که ویتنه وه ، خویندنه وهی نازاد زیاتر له پرووی زانستی وه دروستت ده کات ، یه کیك له زانایان ده ئییت ((إن قراءتی الحرة علمتی اکثر من تعلیمی فی المدرسة بالف مرة)). واته : خویندنه وهی سه ربه ستانه هه زار جار زیاتر له وهی له قوتا بخانه فیبری ده بووم پیی گه یاندم و فیبری کردم .

2. وه به رهینانی زیاتری کاته کان : بیگومان زۆربه ی کاتی ده ست به تالیمان بی هوده تیده په رییت ، وه به رهینانی نه و کاتانه به خویندنه وه سوودیکی زۆرت پیده گه یه نی ، بو نمونه کاته کانی چاوه روانی (پاص، نه خوشخانه، نوتومبیل) یان له مائدا ده کری نامیلکه یه کی بچوکت پی بیت بیخوینیتنه وه .(

3. خویندنه وهی میژوو داهاوتوت بو مسوگهر ده کات : به خویندنه وهی ژیاننامه ی سه رکه وتوو یه ک و که سیکی هه لکه وتوو سوود له نه زمونه کانی وه رده گریت. ههنگاو به

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

ههنگاو دهچیتته ناو ژیان و نه زموونه کانی ، کاتیک خوی گه وره دهفه رمویت : (ولکم فی رسول الله أسوة حسنة لمن کان یرجو الله والیوم الآخر) ، واته بو نیوه له پیغمبری خوادا سه رمه شتی ههیه بو که سیك مه بهستی گه یشتن بییت به ره زامه ندی خوا و پاداشتی رژی دواپی . نه و نوسوه یه مان چون دهست ده که وییت ؟ بیگومان به خویندنه وه ی ژیان نامه ی نه و زاته درودی خوی له سه ربییت .

4. فراوانتر بونی ئاسوی هزر؛ چهند زیاتر بخوینیتته وه ، ئاسوی هزر و بیرگردنه وه ت فراوان تر ده بییت به هوی فییر بونی زیاتره وه زیاتر بیرت قول ده بییت .

5. باشترکردنی توانای زمانه وانی : خویندنه وه توانای زمانه وانییت باشتر ده کات و هه له ی ئیملاپی و زمانه وانی راست ده که یته وه .

6. گۆپانکاری له (خود)دا دروست ده بییت : له وانه یه به خویندنه وه له هه ندیک هه له و له مپه ر ئاگادار بیته وه و تیی نه که وییت ، به تاییه تی له رووی شه رعیه وه یان زانستی یه وه .

خویندنه‌وه ههنگاوی یه‌که‌مه بو سه‌رکه‌وتن

7. به‌هیزکردنی توانای وه‌لامدانه‌وهی پرسپاره‌کان : کاتیك پپووستت به حوكمیكى شه‌ری ده‌بیټ ، بیان كه‌سیك پرسپارت لی‌ده‌كات ، بو كام سه‌رچاوه ده‌گه‌رپیته‌وه ؟ لی‌رده‌دا درده‌كه‌ویټ كه چه‌نده ناتاجی خویندنه‌وهی پیشووتری له‌به‌ر نه‌وه خویندنه‌وهی كاته‌كانی پیشوو نه‌و كاتانه‌دا فریاد ره‌سه بوټ ، یه‌كیك له‌گه‌وره پیاوان ده‌بیټ : ((الانسان القارئ تصعب هزیمته)). واته كه‌سی خوینهر زه‌حمه‌ت و گرانه شكستی پی بهینری .
8. خویندنه‌وه نارامی و ئاسوده‌یی ده‌روونیت پیده‌به‌خشیټ؛ كه‌سی خوینهر هه‌میشه ده‌روونی نارامه ، چونكه به‌رده‌وام له گه‌شه‌کردن‌دایه و هه‌ست ده‌كات له ده‌ریایه‌کی گه‌وره‌دا مه‌له‌وانیکی شاره‌زاو لی‌زانه .
9. خویندنه‌وه هۆكاریكه بو نوسین و ناماده‌ كردنی باس و لی‌كۆلینه‌وه : كاتیك كیشه‌یه‌ك ده‌بینیت په‌نا بو دانانی چاره‌سه‌ر ده‌به‌یت و كاردكه‌یت له‌سه‌ر لی‌كۆلینه‌وهی هۆكاره‌كان نه‌وه‌ش به خویندنه‌وه ده‌بیټ.

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

10. خویندنه وه ههنگاوی که بو سوود ودرگرتن له نه زموونی

که سانی تر؛ کاتیگ ژیاننامه ی که سانی زانا و پسرپوران و خواناسانی پیشتتر سوود له نه زموون و تواناکانیان ودردهگریت ، نه زموونی هزر و ژیری نه وان بو خوت زیاد ده که یت .

11. به دهسته یانی رهزانه ندی خوی گه و ره : له هه مووی

گرنگتر له ژیاندا بریتیه له به دهست هیانی رهزانه ندی خوی گه و ره ، مروف چه ند زیاتر له خوا بترسی ، به و ناسته ش رهزانه ندی خوا به دهست دهینیت ، مروفی زانا له هه مووان زیاتر ترسی خوی له دندا ده بیت ههروهک خوی گه و ره ده فهرمویت : (إنما یحشی الله من عباده العلماء) ، واته بیگومان و به حه قیقه ت به نده زاناکان زیاتر له خوا ده ترسن ، زانست و زانیاریش ته نها له ری خویندن و خویندنه وه وه دهست ده که ویت .

12. خویندنه وه ریزت زیاتر ده کات : له نه نجامی

خویندنه وه ده بیته که سیکی شارهزا و زانا، به مهش ریزی زیاتر له ژیان و دوا رۆژدا بو خوت مسوگهر ده که یت ، ریزی

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

زانا زور زیاتره به سه ر پیزی خواپه رستیکی کهم زانیاری تر ، پیغه مبهری نازیز ده فهرمویت : (فضل العالم علی العابد کفضل القمر علی سائر الکواکب) واته : فهزل و پیزی زانا به سه ر عابد و خواناسه کاندا وه کو پیزی مانگ وایه به سه ر هه موو نه سته ره کاندا .

به ره به سته گانی هه ندیک خوینهر

مه به ست له و به ره به ستانه یه که ناهیلیت خاوه نه که ی بخوینیتته وه که بریتین له :

1/ رق بوون له خویندنه وه: هیوادارم سو ده گانی خویندنه وه نه م به ره به سته ی لابر دبیته .

2/ تینه گه یشتن: بو چاره سه ری نه م گرفته سه ره تا نه و بابه تانه بخوینهر وه که تیگه یشتنی ناسانه .

3/ له بیر چونه وه : نه گهر له بیر چونه وه بکه یته هوکاریک بو نه خویندنه وه هه له یه کی گه وره یه ، چونکه خو تو نامیریکی نه له کترونی نیت ، هه مووکاتیکی نه وه ی خویندوته ته وه له بیرت بیته ،

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

به لام له کاتی پیویستدا دیته وه بیرت ، رۆشنبیری به هایه کی گه وره ی هه یه به دووباره کردنه وه و گه رانه وه بو نه و بابه تانه ی پیشتر خویندراوه ته وه قال ده بیت له گه ئیدا .

4/ خویندنه وه ی هیواش : نه وه ش شتیکی سروشتی یه به تاییه تی بو که سانیکی سه ره تای .

5/ بره و بوون به پیویست نه بونی خویندنه وه ، له گه ل بوونی نه و پیشگه وتنه زوره ی ته کنه لوژیا و به ئاسانی وه رگرتنی زانیاری له ری ئینته رنیته ، ناتوانین بی نیازین له خویندنه وه . چونکه هیچ سه رچاوه یه ک نابیته به دیل بو خویندنه وه .

چه ند ریسیاهک بو خوینهر

خویندنه وه هونه رو لیزانینه ته نها که میکی که می خوینهران به شیوازی
ته ندروست و دروست نه نجای ددهن لی ره دا باسی هه ندیک ریسی
گرنگ ده که یین بو خوینهرانی به ریز :

1. باوه ربوون به گرنگی و پیویستی خویندنه وه : چونکه کاتیکی
کاریکی ده که ییت و ههزت لی یه تی و به په روشی بو سوودی
زیاتری لیوه رده گریت.

2. نیهتت بو خوا یه کلایی بکه ره وه : بانامانجت له خویندنه وه
نامانجیکی شکوو پیروزییت ، نایا خویندنه وه ی کتیب بو زیاد
کردنی رۆشنیری یه ؟ یان به دوای وه لای پرسیاریکدا
ده گه رییت ؟ یان گه شه به پسیوریه که ت ددهیت ؟ له هه موو
حاله ته کاندای نیهتت ره زامه ندی خوا بییت.

3. له بواری جوړاو جوړدا بخوینهره وه تاکوزانیاری گشتیت
هه بییت ، دواتر له سه ر یه ک بواری پسیوری وه ربگره که ههزت
لییه تی تاکو داهیانی تیابکه ییت ، شاعر ده تی :

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

تفنن وخذ من كل علم فإنما * يفوق امرؤ فى كل فن له علم

فأنت عدو للذى انت جاهله والعلم الذى تتقنه سلم .

4. پله به ندى له خویندنه وه دا : له سه ره تا دا نامیلکه و کتیب بخویننه ره وه که تیگه بیشتنی ئاسانه، وه کو هه ندیک چیرۆک ، پاشان بازنه ی خویندنه وه که ت به رفراوان بکه . وریابه به پیچه وانه وه ده ست پینه که یه ت. چونکه بو که سانی سه ره تایی هه ئه یه .

5. له خویندنه وه دا راویژ به که سانی پسپور بکه بو ده ست خستنی کتیبی زور به سوود .

6. کاتیك کتیپیک ده گریت به ده سه ته وه سه یری پیرستی بابه ته کانی بکه و بزانه بو تو گونجاوه ؟ سه ره تا پیشه کیه که ی بخویننه ره وه، چونکه کورته یه که ت سه باره ت به کتیبه که ده داتی .

7. وینه ی نه سلێ کتیب که زانسته که ی لی هه ئده گوزریت بخویننه ره وه، نه ک کورنکر اوه کانی که چیرۆکی زانسته که ت له

خویندنهوه ههنگاوی یهکهمه بو سه رکه وتن

دهست دهات ، مهگه ره کاتی پیوستدا ، یان کاتییک
خویندنهوه سه رتایی بیت .

8. نه خویندنهوه دامه بری ، چونکه توشی ساردوو سری و
داهیزرانت دهکات . نهگه ره کتیپیک هموو بابتهکانی
بهیهکهوه په یهوست بوون ، نهیهکی مه پچرینه تاکو باشتر
لیی تیپیکهیت .

9. نه روی هونه ریهوه هه رکتیپیک دهکریت ، دنلیابه نه نه بوونی
لا پهری سپی و که موو کورتی تر .

10. کتیپیک تهواو سه بارهت به بابتهتیک بخویندنهوه
، نهگه ره نه بو نه چهند سه رچاوه یه کهوه سوود وه ربگره .

11. دواي خویندنهوهی کتیپیک ، به سر
بیروکه سه ره کیه که تدا بچوره وه ، وپاشان نهوهی
خویندوته تهوه بوکه سانی تری باس بکه ، تاکو سو دیان
پیپگه یه نیت ، ناوه روکی کتیپه که جی به جی بکه که سوود
مه نده بو ت ، یان پیشنیاری خویندنهوهی بکه ، یا خود

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

راسپارده یان پیده دهیت که لیبی دور بکه ونه وه به پیبی
هه ئسه نگاند نیکی بابه تی و ویژدانیانه .

12. هه وئبده کتیب له به رگه وه بو به رگ بخویننه ره وه
ئه گهر کتیبیکت به دهسته وه بوو بیزار بوویت لیبی ، دهگری
وازی لیبهینیت و بچیته سه ر کتیبیکی تر که ئاره زووت هه بییت
بو خویندنه وه ی ، به لام نه وه ت له بیر نه چیت که له
کتیبیکه وه بو یه کیکی تر باز مه ده چونکه سوود وه رناگریت ،
به لکو پیوسته هه ر کتیبیکت به دهسته وه گرت هه مووی
بخوینیته وه .

13. کتیبی زور که له که مه که ، ئه گهر چند کتیبیک
له بهر دهستت بوو به پیبی گرنگی و پیوستی دهست بکه
به خویندنه وه . واته گرنگترینیان پیش بخه .

14. چون بوکتیبخانه گشته کان فه راموش مه که ، سوودی
لیوه ر بگه ، چونکه شوینی گونجاوی لیبه بو خویندنه وه . و
ئه وه که سانه ی له وی دهیبینی هه مووان ده خویننه وه ، ئه مه ش
هاندهریکی باشه بو تو .

خویندنهوه ههنگاوی یهکهمه بو سه رکه وتن

15. باشتین ریگا بو دهرباز بوون له بیزاری و مه له ل نهوهیه که دوو کتیب دابنیت بو خویندنهوه ،یهکیکیان سه رهکی و نهوی تریان بو نویکردنهوهی چالاکي له کاتی سه رقائی و ته رکیز نه کردن ، چونکه نهو کتیبه یان ناسانهو چالاکي به خشه ، و له هه رکاتی کدا ده توانیت له خویندنهوهی بوه ستیت .

شیوازی خویندنهوه

1/ له شوینیکی گونجاودا بخویندنهوه، دوور له ژاوه ژاو ، و با رووناکي شوینه که گونجاو بییت .

2/ له بهردهم ته له فزیون دامه نیشه ، یان له سه ره جیگه ی خه وتن ، یان له بهر دم منداڵ . چونکه ته رکیزت کهم ده کاته وه ، خویندنهوه پیویستی به شوینی نارامه .

3/ خویندنهوه به چاوو به بی دهنگی باشته ، خیراتر تیده گهیت ، و جهسته و فکر که متر ماندو ده کات ، چونکه که مترین نه ندای لاشه ت سه رقائ ده کهیت ، هه رچه نده هه ندیک کهس به پیچه وانه وه ، به دهنگی

خویندنه‌وه هه‌نگاوی یه‌که‌مه بو سه‌رکه‌وتن

به‌رز سو‌دی زیاتری لی‌وه‌ده‌گرن، وابکه چاوه‌کانت بخوینیته‌وه، بی‌ جولاندنی سه‌ر یان بی‌ نماژه کردن به‌ په‌ نجه یان به‌ پینوس له‌ سه‌ر دیره‌کان.

4/ به‌هاری کات و کاته زیندوه کانت بناسه، نه‌و کاته بخوینه‌روه که‌میشک و مه‌زجت زیاتر ناماده باشه بو خویندنه‌وه، له‌کاتی تو‌ره بوندا یان بی‌زاریتدا مه‌ خوینه‌روه، چونکه که‌متر سوود مه‌ند ده‌بیت به‌تاییه‌تی بابه‌تیکی گرنگ.

5/ باشی‌وازی خویندنه‌وه که‌ت له‌گه‌ل بابه‌ته‌که‌دا گونجاو بیت، نه‌گه‌ر بابه‌ته‌که پیوستی به‌ قولبونه‌وه بوو له‌ تیگه‌یشتن یا زور گرنگ بوو به‌شی‌وه‌یه‌کی خیرا و به‌ تیگه‌یشتنه‌وه بیخوینه‌روه.

6/ سه‌ره‌تا بی‌رۆکه‌یه‌کی گشتی له‌ کتیبه‌که وه‌ر بگه‌ر، نه‌ویش به‌ خویندنه‌وه‌ی پیشه‌کی و پی‌رستی بابه‌ته‌کان.

7/ له‌بیرت نه‌چیت پینوسه‌که‌ت بخه‌ره‌کار، سو‌ده‌کان بنوسه یان هیل بینه به‌ژیر وشه و دیره گرنگه‌کاندا، یان نه‌وه‌ی زور سه‌رنجی راکیشاویت.

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

8/ دواي خویندنه وهی کتیبه که به ته وای و هیل هینان به ژیر خائه گرنه کاندای، جاریکی تر دواي چند رۆژیک دست بکه ره وه به خویندنه وهی نه وانه ی که هیلت به ژیردا هینان ، تاکو زیاتر نه میشکتدا بچه سپیت .

9/ سه بارهت به بابه تیگ بو له بهر کردن ، باشتر وایه له شوینیکی بهر ته سکا بیت ، بو نمونه بادیاواریک له بهر دهمتا بیت ، به بیچه وانه وه نه وه نه گهر بابه ته که تنها بو تیگه یشتن بوو ، بابه ردهمت فراوان بیت ، نه و دوو ریگه یه یارمه تی دهرن بو له بهر کردن و تیگه یشتن .

چون خوشه ویستی خویندنه وه لای خومان گه شه

پیدهین؟

له وانه یه هه ندیک له نیمه به خه یاییدا هاتیبت که چهز بکات گه شه بیکردنی خوشه ویستی خویندنه وه له خویدا فه راهم بهینیت به لام نه گه یشتیته نه و ریگه یه ی نه و خواسته دهسته بهر بکات ، خوشک و برای بهر یز بفرموون ، هه ندیک خال ده خمه بهر دیدی بهر یزتان که یارمه تی دهره بو نه وهی ببیته خوینه ریکی کاراو لیها توو نه وانه :

خویندنه‌وه هه‌نگاوی یه‌که‌مه بو سه‌رکه‌وتن

یه‌که‌م / به‌ئاگابوون له‌گرنگی خویندنه‌وه هه‌روه‌کو پێشه‌وا علی‌کوری نه‌بو تالیپ ده‌فه‌رمووت (الناس اعداء لاجه‌لوا) ، هه‌رکه‌س گرنگی نه‌م کاره‌ بزانی و ئاگای له‌ سو‌ده‌کانی خویندنه‌وه‌و گرنگیه‌که‌ی بی‌ت ، له‌ شکو‌مه‌ند بوون و به‌رز کردنه‌وه‌ی فکرو هه‌ئسو‌که‌وت و ژیان و کومه‌نگه . هه‌میشه‌ په‌نا ده‌باته‌ به‌ر کتیب، به‌توندی له‌ باوه‌شی ده‌گری‌ت و ده‌ستی ئی‌ به‌رنادات ، بو‌یه‌ پێ‌ویسته‌ ده‌ستبه‌رداری کتیب نه‌بین نه‌با هه‌موو رۆژیک لافاوێک به‌مان بات.

دووهم / سرپینه‌وه‌ی را‌کردن له‌ خویندنه‌وه : نه‌مه‌ش له‌ ریگی دیاری کردنی کاتی گونجاو و پله‌ به‌ندی له‌ نه‌نجامدانی خویندنه‌وه‌دا، له‌میانه‌ی هه‌ئبژاردنی چه‌ند کتیب و نامیلکه‌ی فه‌باره‌ بچووک ، به‌و پێ‌ یه‌ی که‌که‌میکی به‌رده‌وام و چه‌ز پێ‌بوو باشتره‌ له‌ زۆریکی کاتی و شه‌که‌ت ئامیز، چونکه‌ خویندنه‌وه‌ی کتیبیکی (50) لا‌ په‌ره‌یی ئاسانه، به‌لام خویندنه‌وه‌ی کتیبیکی (500) لا‌ په‌ره‌یی له‌سه‌ره‌تادا قورسه‌ .

بو‌ دروستکردنی چه‌زی خویندنه‌وه‌ باش وایه‌ کتیبیک له‌گه‌ل‌ خۆمان هه‌ئبگرین ، بو‌ نمونه‌ له‌ چاوه‌روانی نه‌خۆشخانه‌ یان پاص‌ یان

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

ههershوینیکی تر که ناچاری چاوه پری بکه یت ، باش وایه دهست بکه یت به خویندنه وه . خه لکی ولاتیکی وه کویابان به وه پیش که وتوون .

سیههم / خویندنه وهی ناراسته کراو یان نامانجدار : نه مهش بو فه راهم هیئانی خواست و هیواو ناواته کانی مروقه ، بو نمونه هه رکهس خوازیا ره هاوری و هاوهل دهست بخات ، رووده کاته خویندنه وهی کتیب له بنه ماکانی په یوه ندیه مروییه کان و کومه لایه تی یه کانه ، یان که سیك هه زبکات که شه به بازارگانی بدات له و بواره دا بخوینیته وه ، بو په روه رده کردنی مندا ل ، کتیبی تاییه ت به په روه رده و دهر ونناسی په روه رده یی ده خوینیته وه .

چواره م / دهستخستنی کتیبی گونجاو : به سه ردانی دهوری کتیبی خانه کان و پیشانگا کانی کتیب ، هه زو خواست و پیداویسته کانی خوئت دهست ده که ویت . ده کری پرسیار بکه یت سه بارت به کتیبی گونجاو و ده و نه مه ند له باب ته کانی ژیان .

پینجه م / دانانی کتیبه کان له شوینی کدا که له به رده ستت بی ت و له بهر چاو بی ت .

خويندنه وه ههنگاوى يه كه مه بو سه ركه وتن

شه شه/ گفتم و گوگردن له گه ل زانايان و رۇشنييران ، و دانيشتن له كۆره كانياندا ، وادهكات ببیتته خویننه ريكي كارا، نایا كه سانیک نیه به كۆرى زانايان بو بیته زانا؟!

حه وتهم/ ده رکردنى بلا و كراوه يه كى ناومان له گه ل نه ندامانى ترى خیزانه كت تاكو بابته تيا بنوسن.

هه شتهم/ خۇشه ويستکردنى خویندنه وه و کتیب بو خود. تاكو پابه ندی بکه يت و خۇشه ويستی بکه يت ، باشترين كار نه وه يه كه خوت ملکه چ بکه يت بوى، بو نه وه ش پيوسته خویندنه وه كه ت هه مه رده نگ بکه يت ، باشترايه له بابته تیکه وه بو يه کيکی تر بگوازیتته وه ، نه گه ر کتیبیکی قه باره گه وه ده خوینیتته وه ده کرى بیخه يته لاوه و بو ماوه يه ك و بچیت پارچه هونراوه يه ك له ديوانیکدا بخوینیتته وه . يان چيروکيک . له وتەى پيشيناندا هاتوه كه ده لى ((ان هذه القلوب تمل كما تمل الابدان ، فابتغوا لها طرائف الحكم)) .

نۆيه م/ كه مکردنه وه ی دانيشتنى ديوه خانانه و دريژ خايه ن له گه ل هاورپيان و خزماندا ، و قه ره بوو كردنه وه ی به خویندنه وه ی کتیبیک به لكو ده توانریت نه و كۆرو دانيشتنانه له خویندنه وه ی به كۆمه لدا

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

له گه ل هاورپییان و خزمان و ناسیاوه کاندای سودی لیوهر بگیرییت
ههروهکو چون له نیوان فییر خوازاندای سهعی کردنی به کومه ل
ههیه، دهگری نه ئه ئهقی به کومه ل بو خویندنه وه له بوارهکانی مهعریفه و
رؤشنبیری گشتی به هه مان ریگه و چونییتی، نه گهر فییر خوازانی نامادهیی
له سه ر نه م شیوازه رابین نه وای بو رۆژانی خویندنی زانکو سودی زوری
لیوهرده گرن (ومن شب علی شئی شاب علیه) ههروهکو وتراوه. خیریش
خووه ههروهکو زانیانی پهروهده و پهوشت وتویانه. شاعیریش
سه بارهت به خویندنه وه و کتیب ده ئییت :

نعم الانیس اذا خلوت کتاب تلهو به ان ملك الاحباب

لا مفسیأ سرا اذا استوعبتہ وتنال منه حکمة و صواب

خویندنه وهی خیرا

نیمه نیستا له سه ر ده می کدا ده ژین که شوژی زانیاریه کان سات له دوی
سات زانیاری تازه و پیویست پیشکەش ده کات، له بهر نه وه
خویندنه وهی خیرا بوته پیویستیه کی هه نووکه یی، بو نه وهی فریای
نه وه موو زانیاریانه بکه وین.

خویندنهوه ههنگاوی یهکهمه بۆ سه رکهوتن

سودهکانی خویندنهوهی خیرا

1/ له کهمترین کاتدا زۆر ترین زانست و زانیاری دهست دهخریت و دهبیته دستکهوتیکی گهوره.

2/ سود وهرگرتن له خویندنهوهی خیرا لهکاتی پێویستدا ، وهخیرایی دهستخستنی زانیاری .

3/ لهکاتی خویندنهوهی خیرادا ترکیز زیاتر دهکهیت ، لیرهوه تیگهیشن و ته رکیزت زیاد دهکات.

4/ خوشهویستی خویندنهوه : له کاتیگدا زوو زوو لاپه رهکان هه ئه دهه بیته وه ههست به چیژ دهکهیت نه وهش وادهکات ههز به خویندنهوه بکهیت.

رێگاکانی خیراکردن له خویندنهوهدا

1- زۆر بخویننهروه له گه ل هه و ئدان بۆ خیرا خویندنهوه و سوور بون له سه ر تیگه بیشتنیکى گشتی (دهق ه که .

خویندنه‌وه هه‌نگاوی یه‌که‌مه بو سه‌رکه‌وتن

2- سه‌ره‌تا نه کتیبی ئاسانه‌وه ده‌ست پیبکه‌و دواتر بچو بو کتیبه قورسه‌کان .

3- به‌ده‌نگی به‌رز مه‌خوینه‌ره‌وه ،ته‌نانه‌ت نیوه‌کانیش مه‌جوئینه ،به‌ئکو‌ته‌نها به‌چاو بخوینه‌ره‌وه .

4- وشه‌کان وه‌کو وینه‌یه‌که بخوینه‌ره‌وه مانا و شیوه‌که‌ی بینه‌خه‌یالت (چونکه‌کاتیك خویندنه‌وه و ویناکردن کۆده‌بنه‌وه خیرایی تیگه‌یشتن به‌رز ده‌بیته‌وه).

5- مه‌ودای چاوه‌کانت فراوانتر بکه‌وه نیوان وشه‌کاندا خیراتر بکه‌.

6- نه‌دیپریکه‌وه بو‌دیپریکی تر و نه‌لا‌په‌ره‌یه‌که‌وه بو‌لا‌په‌ره‌یه‌کی تر بگوازه‌ره‌وه ،نه‌وه‌ش بو‌خیرایی په‌یوه‌ست کردن و کورتکردنه‌وه‌ی کات .

7- په‌راویزه‌کان (هوامش) مه‌خوینه‌ره‌وه نه‌کاتی راهینان له‌سه‌ر خیرا خویندنه‌وه.

8- بو‌نه‌وه‌ی پیشوو تر مه‌گه‌پیره‌وه ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر تی‌ی نه‌گه‌یشتی ،زۆر جار نوسه‌ر ده‌سته‌واژه‌یه‌که‌یان بابه‌تیك له‌به‌ر گرنگی دووباره ده‌کاته‌وه پبویست ناکات بچیته‌وه سه‌ری.

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

9- له سه ره تاي خویندنه وهی خیرا دا ، گرتتی که م تیگه یشتنت بو دیته پیش ، دوودل مه به و غه م مه خو ، چونکه نه وه ههستیکی کاتیه ، به پشتیوانی خوا به به رده وام بوون و راهاتن نامینی .

10- زور جار یان ههندیك جار ، بابه تیک یان چیروکیک دیته پیش چاوت که غه ریب نیه و بیستوته یان خویندوته ته وه ، ده توانی فه راموشی بکه یت له بهر کورت کردنه وهی کات .

11- له کاتی راهینان له سه ر خویندنه وهی خیرا ، نه و بابه ت و کتیبانه بخوینه ره وه که به شیوهی ستون نوسراون ، وه کو نه وهی له گو قارو رۆژنامه کاندایه ، چونکه خیرایی گواستننه وه له دیریکی کورته وه بو نه وهی تر یار مه تیده ره له سه ر خویندنه وهی خیرا .

پیوه ری خیرایی خویندنه وه که ت

ئاست و راده ی سروشتی بو خویندنه وهی خیرا بو که سیك که بابه ته که به زمانی (دایک) ی ره سه نی خو ی نوسرابیته وه له نیوان 200 بو 300 وشه یه له خوله کی کدا .

چۆن خیرایی خویندنه وه که ت پیوانه ده که تیت؟

1/ کتیییک بهینه که ههز ده که تیت بیخوینیتته وه ، کاتژمیریکی ناگادار که روه به دیاری کردنی کات بهینه و نه سه ره تای ده ستییکردنی خویندنه وه که تدا ته وقیتی بکه وه کو نه و کاتژمیره نه له کترۆنییه ی نه وهرزشه کاندای به کار ده هیئریت بو پیشبرکی .

2/ ده ست به خویندنه وه بکه .

3/ پاشان دوا ی زهنگ لیدانی کاتی دیاریکراو بوسته .

نهم په یوه ندیه ی خواره وه به کار بهینه :

ژماره ی وشه کان له خوله کی کدا = ژماره ی وشه کان له دیری کدا × ژماره ی دیره کان له لایه ره یه کدا × ژماره ی لایه ره کان ÷ کاتی به کار هیئراو بو خویندنه وه که . لیره دا ده رده که ویت چهند وشه ت له خوله کی کدا خویندۆته وه .

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

(نه مهش خه ملاندنه چونکه دیره کان هه نديک جار کورت و دريژيان جياوازه ، وه قه باره ی لا پهره کانیش له کتیبیکه وه بو کتیبیکي تر ده گۆریت) .

راهینان و خولکردنه وه بو فیربوونی خیرا خویندنه وه

نه مپو له دنیا دا چه ندين سه نته ر کراوه ته وه بو راهینان و که شه دان به خویندنه وه ی خیرا لای ها ولاتی ه کانینان به تاییه تی نه وانه ی نه هه ولئى نه وه دان که توانای خویندنه وه ی خوینان زیاتر بکه ن نه مه ی خواره وه دوو خشته یه که له خشته ی یه که مدا ده خیراترین که س دیاری کراوه که هه ولئیان داوه له ماوه ی خوله کی کدا خویندنه وه ی خوینان زیاتر بکه ن، نه گهر تییبینی بکه یت هه ریه ک نه و که سانه له سه ره تای خویندنه وه دا ژماره ی نه و وشانه ی خویندوو یانه ته وه که مه ، به لام دوا جارو دوا ی راهینان ژماره یه کی زور زیاتر وشه یان له یه ک خوله کدا خویندو ته وه ، وه کو له م خشته یه ی خواره وه دا ناماژهی بیکراوه :

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بۆ سه رکه وتن

پاده ی خیرایی زیادکراو	کۆتا خیرایی	خیرایی سه رتهایی	ناوی نه ندام
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	539	254	awh007
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	612	327	Azzeddine
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	693	408	btn76
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	468	183	Ismail
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	428	143	Maiada
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	413	128	Majid hijazy
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	540	255	أسد
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	446	161	الابداع الدفین
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	437	152	السمي
285 وشه بۆ هه ر خوله کیک	524	239	المتجددة

ههروه ها که سانیک بۆ زیاتر که شه دان به توانای خویندنه وه هه وئیاندا وه بروننامه ی تاییه ت له و بواره دا به ده ست به یئن ، تا نه وه ی که یشتونه ته وه رگرتنی بروننامه ی ((دبلۆم)) له خیرایی خویندنه وه دا ، وه کو نه وه ی له م خشته یه ی خواره وه دا هاتوه وه :

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بۆ سه رکه وتن

پاده ی خیرایی زیادکراو	کۆتا خیرایی	خیرایی سه ره تایی	ناوی ئەندام
5100 وشه بۆ ههر خوله کیک	5686	586	علي عمر
2310 وشه بۆ ههر خوله کیک	2520	210	Wisyrk
1395 وشه بۆ ههر خوله کیک	1583	188	Awadsale h
1380 وشه بۆ ههر خوله کیک	1581	201	خالد الحربي
1290 وشه بۆ ههر خوله کیک	2092	802	مشعل المسيفري
1230 وشه بۆ ههر خوله کیک	1528	298	ماجد1396
1215 وشه بۆ ههر خوله کیک	1645	430	أبوربي
1080 وشه بۆ ههر خوله کیک	1360	280	المدرية ناهدة عزام
1050 وشه بۆ ههر خوله کیک	1209	159	bakir-12
1035 وشه بۆ ههر خوله کیک	1599	564	Algeria

نمونهی شوینه واری خویندنه وه له سه ره نديك

که سایه تی

- ئانتونی رابینز: لاونیک بووه و شوینیکی بو خوی له کومه نگه دا نه ده بینی ، ئاستی خویندنی نامادهیی بوو ، ئاستی نابووری و بزئوی زور نزم بوو ، و له خانوویه کی 40 مه تریدا ژيانی به سه ره ده برد ، به لام له میانهی خویندنه وه یه کی زور و به رده وامه وه گه یشته ئاستیک که سه رۆکه کانی نه مریکا و گه و ره بازرگانان و ناوداره کان نه کۆرو سیمیناره کانیدا به شداری بکه ن ، وه کتیبه کانی ملیونه ها نوسخه ی ئی بفرۆشری و بو چه ندين زمانى دنيا وه ربگيردريت .
- وین دایه ر ، نه مه ش نووسه ریکی نه مریکیه و وه کو ئانتونی رابینز توانی له میانهی خویندنه وه وه بگاته ئاستیکی باش و کاریگه ری گه و ره له سه ر کومه نگه ی نه مریکی و مرو قایه تی جی به یلیت .

خویندنه‌وه هه‌نگاوی یه‌که‌مه بۆ سه‌رکه‌وتن

- ئیبراهیم فه‌قی: نووسه‌ریکی عه‌ره‌ب و راهینه‌ریکی په‌ره‌پیدانی مرۆییه ، نه‌میش هه‌ر به‌هۆی خویندنه‌وه‌وه گه‌یشته ئاستیکی به‌رز له‌سه‌ر ئاستی عه‌ره‌بی و جیهانی .
- ئیره‌وه نه‌گه‌ر هه‌ریه‌کیک له‌ بواریکدا که‌ جه‌زی پیه‌تی هه‌فتانه یه‌ک کتیب بخوینیته‌وه نه‌وا له‌ ماوه‌ی سائیکدا 52 کتیب و له‌ ماوه‌ی 10 سائدا 520 کتیب ده‌خوینیته‌وه ، که‌ ده‌یگه‌یه‌نیه‌ ئاستیک که‌ له‌ جیهاندا یه‌کیک بی‌ت له‌ 100 که‌سی پسپۆر له‌و بواره‌دا .
- هه‌موو نه‌و که‌سایه‌تیه سه‌رکه‌وتوانه‌ی له‌ جیهاندا هه‌ن به‌ره‌می خویندنه‌وه و چۆک دادان بوون له‌ سه‌ر کتیبه‌کان و ئارامیان گرتووه و کاته‌کانیان به‌فیرۆ نه‌داوه ، به‌ئکو زۆرینه‌ی کاته‌کانیان داوه به‌ خویندنه‌وه .

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

ناوی چهند سه رچاوه یه که بو خویندنه وه

❖ بواری په ره پیدانی مرۆیی :

1. ستیفن ئار کوفی . الصفات السبع للناس اکثر فعالية. یان کوردیه که ی (جهوت تاییه تمهندی که سه سه رکه وتوه کان .
2. د محمد العریفی . استمتع بحياتك .
3. جهوت کلیل بو سه رکه وتن . ئیبراهیم فهقی .
4. ئانتونی رابینز . به ره و کامه رانی .
5. دایل کارنیجی . هونه ری وتاردان .
6. دایل کارنیجی . هونه ری هاوری گرتن .
7. دایل کارنیجی . (دع القلق وابدأ الحياة) .
8. جوزیف اوکونر و جون سیمور . (مدخل الى البرمجة اللغوية العصبية) .

9. وین دایه ر . ههست به که وره یی خۆت بکه .

10. یاساکانی ژیان . دایل کارنیجی .

11. ئیبراهیم فهقی . هیژی بریاردان نه مرؤفدا .

❖ بواری راویژگاری خیزانی :

1. گفتوگۆی خیزانی . و . م . محمد عبد الرحیم .

خويندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

2. صالح سعید . چۆن هاوسه ری ژيان هه ئده بژیریت .
 3. د. فه یروژ عمر . و. صالح سعید . سائی یه که می هاوسه رییتی .
 4. صالح سعید . رازه کانی هه ردوو هاوسه ر بو یه کتر .
 5. د صلاح صالح الراشد و. صالح سعید . چۆن دئی خیزانه که ت که مه ندکیش ده که ییت ؟ .
 6. د صلاح صالح الراشد و. پ. صالح سعید چۆن دئی میرده که ت که مه ندکیش ده که ییت ؟ .
- ❖ تۆش خۆت ده توانیت چه ندین سه رچاوه ی تر دیاری بکه ییت به پیی هه ز و پیویستی خۆت .

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

سه رچا وه کان

1. قورنانی پیروژ .
2. جاک کانفیلد .کتیپی (مبایء النجاج)
3. ئانتونی رابینز کتیپی (به ره و کامه رانی) .
4. عبدالحمید عبدالله الدریهم . مه قانه .
5. عبداللطیف الصوفی . فن القراءة .
6. مایپه ری (مجله الاقلام) .
7. مایپه ری (مهارتی) ، مرکز للقراءة السريعة .

خویندنه وه ههنگاوی یهکه مه بو سه رکه وتن

به ره مه گانی نووسهر :

• زنجیره ی مائیکی ئاسووده که پینج کتیب له خوده گری :

1. چون هاوسهری ژیانته هه ئده بژیریت ؟

2. سائی یهکه می هاوسهرییتی .

3. رازه گانی هه ردوو هاوسهر بو یه کتر .

4. چون دئی میرده که ته که مه نده کیش ده که یته ؟

5. چون دئی خیزانه که ته که مه نده کیش ده که یته ؟

• زنجیره ی رۆشنبیری یاسایی :

رابه ریکی سه ره تایی بو ناساندنی یاساو سیستمی دادوهری له

کوردستان و عیراق .

• زنجیره ی به ره وه سه رکه وتن :

1. خویندنه وه ههنگاوی یهکه مه بو سه رکه وتن .

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

- قورئانی پیرۆز له سه ده فهرموودهی پیغه مبهردا (درودی خوی له سه رییت) .

به رهه می داها توو بو چا پکردن :

- بنه ماکانی سه رکه وتن . له نووسینی جاک کانفیله .
- گوزه ریگ به نیو ژیاننامه ی شه هید ماؤستا به کر .

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

پیرست

لا په ره	بابه ت	ز
3	پیشه کش	1
4	پیشه کی	2
5	گرنگی خویندنه وه له روانگی قورنان و هرمووده شیرینه کاندای .	3
6	بهراوردیک له نیوان خویندنه وه لای عه ره ب وگه لانی تری نه مریکی و نه وروپی .	4
10	خویندن و خویندنه وه له دیدی زانایان و پسیپوراندا	5
15	کاریگه ری خویندنه وه له سه سه رکه وتنی مرقه له ژیاندا .	6
22	سوود و دهره نجامه کانی خویندنه وه .	7
27	به ره سه ته کانی هه ندیک خوینه ر .	8

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

29	چهند ریسایهك بو خوینهر .	9
33	شیوازی خویندنه وه .	10
35	چون خوشه ویستی خویندنه وه لای خومان گه شه پی بدین ؟	11
39	خویندنه وه ی خیرا .	12
39	سووده کانی خویندنه وه ی خیرا .	13
40	ریگا کانی خیرا کردنی خویندنه وه .	14
42	پیوه ری خیرایی خویندنه وه که ت .	15
43	راهینان و خولکردنه وه بو فیبروونی خیرا خویندنه وه .	16
46	نمونه ی شوینه واری خویندنه وه له سه ره ندیک که سایه تی .	17
49	ناوی چهند سه رچاوه یهك بو خویندنه وه .	18

خویندنه وه ههنگاوی یه که مه بو سه رکه وتن

51	سه رچاوه کان .	19
53	به ره مه کانی نووسه ر .	20
54	پیرست	21

وقل رب زدني
علما